

Asia: OM 31/41/2015

Lapsenhuoltolain uudistaminen

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Lausumme työryhmän ehdotuksesta niiden seikkojen osalta, jotka jäävät mietityttämään/huolettamaan, kun olemme lain soveltajia työssämme.

Yleisellä tasolla voimme sanoa, että lakiuudistus on toivottu ja työryhmän ehdotuksessa on useita kohtia, jotka vievät lasten asiaa nykyistä parempaan suuntaan vanhempien erotessa.

Lain suunniteltu voimaantulosäännös huolettaa, miten ohjelmantoimittajat ehtivät saada muutokset ohjelmiin ajoissa. (vrt. uuden isyyslain voimaantulo, olimme kentällä useamman kuukauden ilman toimivia ohjelmia)

Lapsenhuoltolain yleiset säännökset (1. luku; 1-5 c §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

-

Huoltajat ja tapaamisoikeus (2. luku; 6-12 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

7 b §

Huolta aiheuttaa, että vuoroasumisessa vanhemmat pystyvät edelleen riitelemään nimenomaan kirjoilla olost. Ratkaisuna voisi olla kirjoilla molemmilla ja Kelan etuuksien jako, vuoroasumisen osalta myös lakiin lapsen elatuksesta selkeä säännös elatusavun määräytymisestä tai vähintään ohjeistukseen yhdenmukainen toimintaohje. Vanhemmat ovat esittäneet toiveita, että lapsi/lapset voisivat olla kirjoilla molempien luona ja on iso puute, ettei sitä uudistuksessa toteuteta siihen liittyvistä vaikeuksista huolimatta.

Vuoroasumisessa lapsen iän maininta (3 v) perusteluissa suuntaa vanhempien ajattelua huomioimaan pelkästään lapsen ikä miettiessään sopiiko vuoroasumisen lapselle vai ei. Kyseessä on aina lapsen edun mukainen kokonaisharkinta, vanhemmatkaan lapset eivät välttämättä sovellu persoonaltaan vuoroasumiseen.

9b§

Passiiviset vanhemmat jäävät tässä lakiuudistuksessa vieraannuttajavanhempien varjoon, vaikka ilmiö on lapselle käsittääksemme yhtä haitallinen. Lapsi joutuu kerta toisensa jälkeen pettymään, kun tapaamiset eivät toteudu. Esim. Sosiaalihuoltolain pykälä valvotuista ja tuetuista tapaamisista sisältää vain keskeyttämismahdollisuuden, jos yksittäinen tapaaminen ei onnistu. Pitäisi voida tehdä myös lopettamispäätös, esimerkiksi kolmen valvotun/tuetun tapaamisen jäätyä väliin. Lapsen etu ei ole, että hän kerta toisensa jälkeen pettyy, kun tapaamiset eivät toteudu ja menettely olisi myös yhteiskunnan varojen säästöä. Nyt yksityiset palvelutuottajat laskuttavat kuntia toteutumatta jääneistä tapaamisista. Harvoin kuitenkin oikeudenkäynnissä tehdään päätös, että tapaamisia ei olisi lainkaan silläkään perusteella, että valvottuja tapaamisia on jäänyt toteutumatta. Tapaajavanhempaa tulisi vastuuttaa enemmän kuin mitä työryhmän ehdotuksessa esitetään.

9 c §: Huolta aiheuttaa lapselle tärkeiden henkilöiden sopimusten teko käytännössä. Sopijapuolia saattaa olla paljon, esim. jos uusperheessäkin on tapahtunut ero. Myös elämäkumppanit vaihtunut, mutta silti saatetaan elää useampia vuosia saman katon alla ja lapsi on kiintynyt uusiin kumppaniin. Miten erilaiset tapaamisjärjestelyt sovitetaan lapsen arkeen, niin ettei hän vaihda jatkuvasti aikuiselta toiselle ja vaarana on, että biologinen vanhempi voi tapaamisjärjestelyissä jäädä toissijaiseksi ja lapsen arki on rauhatonta tapaamiskodista toiseen siirtymistä.

11 a§: Huostassapidon aika ja sopiminen sinä aikana/ Lastensuojelulain 46 § hämmentää. Jäimme miettimään, aiheuttaako se asian käsittelyä monessa paikassa, mikä tuottaa kustannuksia? Lastensuojelutyöntekijät ja selvitystyöntekijät selvittävät samaa asiaa, kummalla vanhemmalla lapsi voi asua, samoin käräjäoikeus ja mahdollisesti hallinto-oikeus. Tuntuu ennenaikaiselta antaa päätöstä asumisesta, silloin kun ei ole tiedossa huostaanoton kesto, lapsen ja aikuisten tilanne ehtii muuttua. Mitä lisäarvoa antaa lapselle, että asia käsitellään myös käräjäoikeudessa lastensuojelun lisäksi? Huostaanoton purun hakeminen olisi myös sille huoltajalle mahdollista, joka haluaa lapsen luokseen. Haittaako tämä myös vanhempien sitoutumista lastensuojelun työskentelyyn, kun rinnalla voi asiasta riidellä oikeudessa?

8§ ja 11 §: Pohdimme, miten lapsen kuuleminen käytännössä tapahtuu, esim. vanhempien ollessa erimielisiä lapsen mielipiteen kuulemisesta ja tilanteissa, että lapsi suostuisi keskustelemaan, mutta toinen vanhempi/huoltaja kieltää. Onko lastenvalvojalla oikeus silloin keskustella lapsen kanssa? Miten lastenvalvojen kuulemismahdollisuus taataan? Vanhemmat voivat myös sopiessaan ohittaa lapsen mielipiteen, mikä painoarvo ja vaikutus mielipiteelle annetaan ja voiko lastenvalvoja vahvistaa lapsen mielipiteen vastaisesti vanhempien sopiman?

Oikeudenkäynti (3. luku; 14-17 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

-

Huolto- ja tapaamisriitojen tuomioistuinsovittelu (3 a. luku; 17 b ja 17 d §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

-

Vieraassa valtiossa annettu päätös ja lapsen palauttaminen (6. luku; 39 ja 41 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

-

Asetuksenantovaltuus (7. luku; 49 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

-

Liitelait

Onko teillä lausuttavaa liitelakeihin ehdotetuista muutoksista?

-

Vaikutukset

Onko ehdotuksen vaikutukset mielestänne arvioitu asianmukaisesti?

-

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

-

Kuusisto Anja

Hämeenlinnan kaupunki - Kanta-Hämeen alueen ja Akaan kaupungin
lastenvalvojat